

Ф-352

Федьковичи.
Поезії.

Колотія 1867

ПОЕЗІИ

ЮРИЯ ГОРОДЕНЧУКА

ФЕДЬКОВИЧА.

ВІПУСКЪ ДРУГИЙ

Р.З.

Коштує 20 кр. а. в.

КОЛОМІЯ.

Друкувавъ Михайло Білоусъ.

1867.

УНІВЕРСИТЕТ

ЛІТЕРАТУРА

АРХІВ

ІНСТРУКЦІЯ

ДЛЯ ЧИТАЧІВ

111

АРХІВ

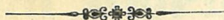
58811

фз

ПОЕЗІИ

ЮРИЯ ГОРОДЕНЧУКА

ФЕДЬКОВИЧА.

N 4.
II

ВИПУСКЪ ВТОРИЙ.

Р.З.

Друкувавъ Михайло Білоусъ у Коломиі.

1867.

НАЦІОНАЛЬНА ІСТОРИЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ

ПОСВЯЩАЮ

ТОРНАТОРОДЕНІА

ФЕДЕРАЛНА

IV
II

4
~~520637~~

← Державна історична
бібліотека УРСР

83

1023

93

520637

10

Е.З.

СИНІ ПЮРЦЯ.

МОІМЪ ПОБРАТИМКАМЪ

на поклінъ!

СИНІ ПЮРЦЯ.

Пюрця мої, сині мої,
Лихо мені зъ вами!
Назбїравъ васъ зъ вїйска йдучи
Темними лугами,
Назбїравъ васъ, наховавъ васъ
Де мині васъ діти?
Поклавъ бы васъ за кресаню —
Та будуть судити;
Фудулитця, отъ що скажуть!
Така моя доля!...
Пюрця мої, сині мої,
Пишні та шовкові,
Хїба сховать въ нову скриню
Щобъ не знали люде?
Не знати муть — не посміють,
Мині легше буде!

Бо люде не знають якъ серденьку горе
Бо люде невірять якъ душка болить,
Якъ бранецъ на стойці зъ зорею говорить..
Убивби я серце — ще хочетця жить,

Ще хочетця пополювать
 Пишними дугами!
 Пюрця мої, сині мої,
 Лихо міні зъ вами!...

.....

Пюрця мої, сині мої
 Не такъ я учиню:
 Я васъ пущу съ тихимъ вітромъ
 По всій Буковині,
 Товариству на вподобу
 А собі на славу!
 Затичуть васъ за кресаки
 Въ неділеньку рано,
 Да ще й підуть до церкви —
 Я більше не хочу!...
 Пюрця мої, любі мої,
 А якъ тихий схоче,
 Та понесе у хатинку
 Въ нову кватирку,
 Де то мое пишне свято
 Мережить ширинку.....
 А вна здойме — задуматця,
 Ще й почервоніє!

Подивитця вь оконечко
Де лугъ зеленіє,
Тай покладе підъ подушку —
Сь царемъ не міняюсь!...
Пюрця мої, сині мої,
Добре мині зь вами! —

Идіть же ви сині пюрця
По всій Буковині,
Та не кажіть добримъ людёмъ
Відъ кого гостинець.
Отъ гостинець — та и тільки!
На що імъ це знати?
Одинъ собі най думає,
Що сь крайної хати
Відъ дівчини Катерини...
А другий — зза моря...
А той третій най не дума —
Лишъ най приговорить,
Тай сховає у папері
До нової скрині! —
Розлітайтесь пюрця мої
По всій Буковині!

ГОРОДЕНЧУКЪ.

Р.З.

ГОРОДЕНЬКА

13

ГОРОДЕНЧУКЪ.

А въ иняшого сіромахи
Ні хати ні поля
Тільки торба, а съ торбини
Виглядає доля.

Шевченко.

Горденчука молодого —
Хто єго не знає!
Сидить собі кінець стола,
Та на гуслѣхъ грає,
Кругомъ єго жовнярики
Утирають слѣзи!
Вони бъ раді не плакати —
А й впинить не можуть,
Бо хто грає, хто співає.
Душею владає,
Струна струні, дума думі
Правду вповідає,
Серце серцю признаєтця . . .
Така Божя воля!
Пісня-дума пани браття
Відъ самого Бога,
Ні купити, ні продати,
Ні шваровъ посіять,
Ні у жида заложити . . .

Така чародія!....
Оттакій и Городенчукъ
Межи жовнярами!
Въ ёго пісни въ ёго думи
Для кожного стане,
Бо вінъ знає кожду душу
Въ широкому світі,
Знає люде, знає хто вни,
И чиі вни діти,
Знає гарно заспівати
Що кому до ладу:
Цему Сербина та Угра —
Тому на пораду
Волошина та Циганки —
Третёму Діброви,
А якъ вшкварить Добушука
То всі ажъ до зброі
Изірвутця!.... кровъ запахне!
Таке тото диво!
А нарешті Чабарашки
Зъ усеі, знай, сили
Якъ відодре.... жужмомъ підуть
И люде и хата! —
И на слёзи и на жарти —
На все вінъ багатий,
Хоть и самъ ні засмієтця —
Ані ся зажурить! —
Другі скачуть — другі плачуть

Вінъ — образъ зъ маймуру — —
 И чожъ ему плакати, чого ликувати,
 Коли вінъ не відци, коли вінъ чужий,
 Коли єго люде не хочуть за брата.....
 Куда, кажуть, блудишъ, тамъ, кажуть и жий!
 Берешъ, кажуть, зъ неба місяця за роги,
 Въ вечірнєї зорі тримаєшъ нічлігъ,
 Служби ти ся служать у самого Бога —
 Иди, кажуть, брате, тудя де твій Бігъ! — —
 А вінъ си якъ піде та въ гусли заграє!...
 То зайде до замку, де царъ рудий спить,
 То тамъ, де Маланка на скели співає,
 То тамъ зновъ, де Добушъ руки ходивъ мить,
 То зновъ, де лицари у срібнихъ панцерахъ
 У шолмахъ крилатихъ сокотять Сандралъ!
 Кривавую ланчу по хаті носили
 И золоте блюдо — вінъ їхъ не займавъ!
 Бо вінъ усе знає, бо вінъ усе чує,
 И чо вони тужать — и царъ чо хворує,
 И хто му поможе..... А цей голий світъ
 Берить собі люде — берить го берить! —

Добре брате Горденчуку,
 Добре друже робишъ,
 Що до зорі вечірнєї
 Ти на нанічъ ходишъ,
 Бо тутъ тяжко пробувати —
 Ажъ морозомъ віє!
 Да ще й люде тя прогнали —

Що ти будешь діять...

Хиба зо всімь понехати?...

Не нехай небоже!

Твоя доля — твоя й воля,

Але пісня божя,

Не неси їй у могилу

А пусти по світі!

Хоть ті люде — всігди люде,

А все божі діти!

А хоть часомь и полають —

Не протився брате,

И ти роду не ліпшого —

Треба вибачати,

Чи якь кажешь, якь міркуєшь

Сердце Горденчуку?

Помолися впередь Богу,

Та на гусли вь руку.

Р О Ж А.

НА ПОКІНІ!

ИЛАШЕВИ ХРЕСТИКОВИ

зъ великого Кучурова

на поклінъ!

Той клонитця срібломъ злотомъ —
Та пишнимъ сонетомъ,
А у мене сіромахи
Нужденька обдерта....
Така моя доля!
Та цуръ же імъ зъ їхъ золотомъ
А я, бачъ, поволи
Измайструю два три вірші —
Усе гараздъ буде!
Мій товаришъ мій другъ перший
Єдиний та любий
И те прийме за золото,
Коли го не маю!
Привітайже отцю думку
Зъ рожевого гаю,
Та спомяни Горденчука
Якъ ріднёго брата! —
Боже Боже, якъ то легко
Горе забувати,
Коли було съ кимъ ділити!
Поділишъ — забудешъ!...
О брате мій незабутий,
Військовий мій друже,
Мині банно за тимъ горемъ,
За тимъ старимъ лихомъ,

Що ми разомъ го приймали —

Хоть лихо та тихо!

Мині банно за нимъ друже!

Якби прийшло въ гості,

За стілъ би го я посадивъ

Въ хатахъ на помості,

Ще й вишникомъ почастувавъ —

Тебе ради брате! —

Бо ми єго неразъ вчили

То лихо клапате,

Таки й гарно попівчили —

Така наша доля! —

Біда біді, а гарному

Гараздъ до окола!

R.3.

Р О Ж А.

Warum sind denn die Rosen so blass,
O sprich mein Lieb warum?

Heine.

Три чверти року вни кохались.
Іі зъ старимъ царемъ звінчали,
А вінъ не мігъ такъ понехать —
Прийшовъ у гай ся попрощать
Зъ своїмъ голубковъ сизокриловъ.
А вни го въ гаю и убили,
У гаю и вірламъ лишили —
Чогожъ вамъ браття, більше и знать!

Не калина въ темнімъ гаю
Землю укриває
А цариця киянею
Могилу копає.
И могилу укопала,
Й китайку здоймила:
Прощай друже несуджений,
Прощай ти мій милий!

Не судилось въ парі жити —
Така наша доля!....
Я не плачу, я не тужу
Серце за тобою,
За велика моя страта,
Щобъ виллять слёзами!...
Цілий мій світъ, ціле життя
Оттуть я ховаю
Въ отцю яму!... и не плачу!...
Я борзо забуду!
Своє горе, свою долю
Не покажу людёмъ,
Щобъ и вони не утерли
Поганії очи!...
Сама тебе я любили,
Сама тужить хочу
Життя мое за тобою...
Прощай мій козаче!...
Я не прийду відвідати,
Ажъ въ неділю въ ранці,
Щобъ цвітами обсипати
Криваву могилу!...
Спочивайже мій ти друже,
Доки й я спочину!

И цариця муравою
Могилу укрила,

И дві божі неділенці
 Вквітчати ходила,
 А у третю — якъ и пішла,
 Такъ и не вертала!
 Сумна-сумна ніби п'яна
 Вь гаю промовляла!

Зелена студена
 могило моя!
 Не дрібними слізоньками
 поливана!
 Не тугами жалощами
 вжалована!
 А стрілецьковъ серця кровью
 малёвана!
 Усю мою щастя-долю
 укрила єси!
 Теперъ же мня студена
 підъ землю пусти,
 Або зрости мене рожевъ
 въ ёго головахъ!
 А щобъ люде не ходили,
 де милий мій лягъ,
 Зроби мені студена
 колючі глоги,
 Най не топчуть мого пана
 тяжкі вороги! —

И якъ просила такъ и сталося. —
 Зза гаю сонечко здоймалося,
 У гаю явіръ ся хитавъ,
 А вна вже рожевъ процвітала,
 Могилу глогомъ укривала —
 А царъ цвітамъ ся дивувавъ.....

ЦИГАНКА.

Р.З.

НИКОЛАЄВИ КОЧЕРАНЮКОВИ

зъ великого села

на поклінъ.

Оба и въ попелі ми грались,
Оба ходили й гнізда драть,
Обомъ и чуперъ обрубали,
Оба ходили й Франка знать,
И солоного моря пити.
Обомъ намъ дали и абшити,
Оба, чи въ діло чи гулять,
Якъ рідний братъ изъ ріднимъ братомъ,
И въ парі, брате, ми мабїть
На той помашеруємъ свїтъ,
Якъ ті два близнюки на небі! —
Да тамъ мабїть насъ ще не треба,
Пожиймо, брате лутше тутъ
Де ще гуляють, грають, пють;
Воліе циганъ намъ заграти,
Нїжъ ті попи товсті пузаті
Намъ вічну память мають гути.
Да що вже буде то вже буде —
А ми до дѣла побрати —
Коли не має що робити,
А ні за що біду пропити,
Коли слота січе — а ти
Въ сегельбі друже, въ жменю дуєшь :
То я сідаю та віршую,

(Не такъ то я якъ вражий нудъ!)
 Отъ сяду си та що небудь
 Таке утешу що ажъ диво!
 А щобъ віршоване те мливо
 Борше молодось — а я взявъ,
 И кому нибудь го завдавъ —
 Отъ якби се тобі мій брате! — —

Чи ще нагадуєшь ту хату,
 Тоту хаточку въ гаю
 Геть ажъ за містомъ на краю
 У кучерявій черемшині?
 До нині, братіку до нині
 Не може серденько забуть...
 Дурне те серце!... ану въ кутъ
 Ви давні думи — бо заплачу!,...
 Пішло то серденько козаче
 До циганъ въ найми!... щожъ робить!
 Що серцю liebe — лишъ любить,
 Чи якъ ти кажешъ?... Друже-брате.
 Ти добре радивъ — колижъ кляте
 Годі навчити було!... Глявъ —
 И якъ у той крутіжъ упавъ
 У ті прокляті чорні очі!...
 И хочетця и ще ся хоче —
 Хоть серце зна що пропадає —
 У ту хатиночку у гаю!.....

.

Да щожъ я маю нарікать? —
 Хіба не вірне вна любила?
 О Боже правий, Боже милий,
 Одинъ, одинъ я виновать,
 Одного серця було мало!...
 Ажъ якъ коханого не стало,
 Тоді я догадавсь! коли
 Вже пізно було!... О! болить
 Той гострий ніжъ — бо затроєний
 Таковъ отрутою, що й гинуть
 И жити годі!... а ти знавъ,
 И все казавъ — а я не слухавъ;
 Де вже въ кохання того уха! —
 И ю втопивъ — и самъ пропавъ! —

Приймижъ брате Николаю
 Отцю мою думу,
 Да ще й другимъ дай читати,
 Най вчутця розуму,
 Та съ ксханнямъ не жартують —
 Кохання не жарти!
 Серце наше не величке,
 Не тяжко роздерти,
 А загоїть єго тяжко —
 Криваве и згине!...
 То не болить пане-брате,
 Що підешъ въ могилу

Зъ неубитимъ, цілимъ серцемъ —
А болить зъ убитимъ!
Ліпше на сімъ білімъ світі
Душу загубити,
Якъ серденько зарізати!
Убъєшся — спочинешъ,
А такъ — годі въ світі жити —
И гинуть не згинешъ,
Чи якъ кажешъ Николаю? —
Хто зна — може й брешу!
Да що робить: коли зачавъ,
Нехай вже допишу.

ЦИГАНКА.

Du braunes Kind, was starrst du so
Hinein in die silbernen Wellen?

Neubauer.

ПРОЛОГЪ.

У неділю въ ранці рано
Въють залізо два цигани;
А у лісі въ Матридуні
Сидить собі пишно думно
Циганочка молодая
Матридуно обриває,
Тай словами промовляє:

Матридуно матридуно —
Кривавії квіти,
Чо я така нещаслива
Въ широкому світі,
Чого мене убивають
Якъ тее залізо?
Чо вінъ мене не зарізавъ,
Ножемъ не зарізавъ
На неділю въ опівночі!...
Булабъ я не знала,

Якъ вінъ зъ друговъ кохаєтця—
Мене забуває
Той невірний багацький синъ....
А я го кохала,
Я му волю учинила,
Я все ему дала,
Усё усё!.... Матридуно —
Єдина ти моя,
Я го вірне полюбила....
Гоя . . . гоя . . . гоя . . .
Горе моє несповіте...
Я вірне любила!....
А вінъ лишивъ свою цору,
Вінъ мене покинувъ
Ні ту квітку середъ степу
Здоптану ногою?....
О!... я его нагодую,
Я его напою —
Да не медомъ, не ситою
Якъ досі поїла!....
Матридуно Матридуно,
Кривава та біла,
Я тобою го напою.....
Гоя.... гоя.... гоя!....
Доле моя нещаслива —
Доле моя доле!....
Пішла лісомъ ридаючи
Підъ березовъ сіла,

То сміялась-реготалась —
 То плакала-мліла,
 То зновъ коси росплітала —
 То зновъ заплітала,
 А цигани Нестерюка
 У шатрі співали:

Підъ білою березою —
 недоле моя! —
 Пъє Нестерюкъ съ циганочковъ
 въ неділю до дня.
 Циганочко-волошечко
 анумо „здоровъ!“
 Чого въ тебе Нестерюку
 на полахъ да кровъ?
 Циганочко - волошечко
 я кругава вбивъ,
 А вінъ мені рантухъ-полу
 кровью да збрудивъ! —
 Гой-гой ти мій Нестерюку —
 не съ птаха це кровъ!
 Цить-цить душко циганочко —
 анумо „здоровъ!“
 Здоровъ, білий Нестерюку,
 пий, серце до дна!...
 Поховали Нестерюка
 въ вівторокъ до дня.

А циганка чесалася
да коси плела....
Засміялась та у воду! —
долівъ поплила.

I.

Кохайтеся пани браття
 Коли серцю воля,
 Тільки зь серцемъ не жартуйте
 Зь дівочимъ ніколи,
 Бо го легко роскохати —
 А тяжко впинити!
 Кого вірне полюбило,
 Съ тимъ хоче и жити....
 А не зможе — чого жити?
 Краще у могилу,
 Аби тільки не самому,
 Аби тільки зь милимъ,
 Аби тільки безъ розлуки!
 Оттакъ пани браття!
 Коли годі кохатися —
 На віщо займати! —

Померъ старий козакъ Соколій,
 И ввесь маєтокъ, бачъ, оставъ
 По Соколієви удові:
 Лани, степи, одая, ставъ,

Стайні, побої прехороши;
Скриней чи три, чи штири гроший,
А що вже синъ! — такъ що ледінь!
Щобъ добримъ людемъ хочъ усімъ
Такого козака діждатись!
Чи до роботи чи гуляти —
Вінъ перший на цілий окіль!
Не дурно звали го й Сокіль,
Бо бувъ разъ порубокъ за себе!
Да лишъ одна му була хиба:
Съ циганковъ покохавсь тай ну! —
Да я не дуже и вину
Даю єму, бо разъ циганка!
И въ Таліянина и въ Франка
Таке я диво не видавъ!
Уздрівъ нашъ Марко — тай пропавъ
Якъ той метеличокъ у цвіті! —
Коби на сімъ веселімъ світі
Очий лишъ чорнихъ не видать! —
Побачивъ — вже й вдавився катъ
И серцемъ и душевъ и волевъ!
Чи будь вірломъ чи будь соколомъ —
Вони приборкають на часъ! —
Такъ бачите, и Марко нашъ
Гостивъ у світі! Бідний Марко:
Такъ бьетця - вьетця за циганковъ —
Ажъ пропадає! Щожъ робить?
На те ми люде щобъ любить,

Дівоче серце.... Не иначе! —
 А мати журитця та плаче,
 Ажъ въ стіни голововъ товче,
 Та ажъ на колінахъ го молить:
 Покинь, покинь ту дику долю,
 Люде стикаютьця! покинь! —
 Згадай хто ти и чий ти синъ,
 И що у парі вамъ не бути!....
 Не діждалабъ я була чути
 Такові речи!..... Онде ніжъ:
 Возьми го сину та доріжъ
 Нещастну матір!... Поховаєшъ —
 А на гробу ся повінчаєшъ
 Съ циганкою!.....

„Боже Боже!

Чо плачете мамо?
 Думаєте що я справді
 Циганку кохаю
 Чи тамъ зъ дівокъ яку небудь?...
 Не мавбимъ роботи! —
 Я їхъ много перелюбивъ —
 Людемъ на охоту,
 На що ліпше и кохати? —
 А я вже самъ мамо
 Хотівъ її покидати,
 Якъ учувъ що слава

Пішла селомъ недобрая —
 Я не люблю слави;
 А хотъ тоту дуритиму —
 Котру загадаю,
 А вженитися вже мушу —
 Щобъ мовчали люде,
 Я женюся! а дівками
 Потому хотъ воду
 Гатитиму — тільки буде! —
 Хорошовъ уродовъ
 И въ край світта їхъ загулишъ!
 Ледачі тай тільки. —
 Пошукайтежъ міні мамо
 Хорошої дівки,
 Але зъ грішми, чи чуєте? —
 Тай будемо сватать.
 А якъ підемъ — то перший разъ
 Я мамо, у хаті
 И не гляну на дівчину —
 Вона одуріє!
 О — я їхъ налогу знаю!
 Такъ мамо, що вмію
 Я вгадувать ті зазулі? —
 Оттакъ панімадко!“ —

Виймивъ люльку, зажогъ губку —
 Тай вийшовъ изъ хати

Сміючися. — А удова
На сто конѣхъ іде! —
Ухопила ціпокъ въ руки, —
Пішла до сусіди,
Щобъ гарненько порадитись
Якъ дальше робити,
И де би то невісточку
Багату добити! —
И такі то часомъ люде
Бувають на світі! —
Не все золото та срібло
Що въ очи ся світить,
Не всімъ треба дати віру
Хто каже що любить...
Да нехай це; побачимо
Що далі ще буде. —

Р.З.

Р.З.

II.

Хто шукає той и найде —
Якъ то люде кажуть. —
И Маркови вишукали
Таку що й за князя
Не соромъ би, таке чудо! —
Що красна, що врожа,
А що віно!... лишъ гай одинъ
За днину не сходишъ,
А про решту и не кажи! —
Отъ взялись за діло —
Зговорили, злагодились —
А въ другу неділю
Вже й ручники Катерина
Зъ кидровои скрині
Подавала! краший Марку!
А сама ажъ гине
Що погляне на ледіня!
Да ледінь не конче
Невъ журится! Сидить собі
Веселий якъ сонце,
Та зъ газдами розмовляє —
Торги якісь ладить.

А Орлиха (се би теща),
 Така уже рада
 Що ажъ гуля! „Отъ господарь!
 Значно що господарь!“
 Соколиха собі рада
 Що зъ багатимъ родомъ
 Посвахалась. — Лишь Катруся
 Думає - гадає,
 Якъ то вона жити буде!
 Чомужъ не займає
 Той царевичъ малёваний?
 И слёзи лонули!
 А Орлиха: „Що ти робишь? —
 Щобъ я и не чула
 Твоіхъ плачівъ! Вінъ — господарь;
 Їму инше діло
 Моя доню у голові,
 Якъ за ручку білу
 Истискати! — Утрись дочко!“

Оттакі то люде! —
 Вони судять якъ насъ видять —
 Не заздрівши въ груди,
 Чимъ то серце потайливе
 У насъ нишкомъ грає! —
 А що Марко мій розумний
 За столомъ гадає? —

Не хороше вінъ гадає :
Серце одурити,
Свіже серденько дівоче!
Неситий неситий
Не розумний мій ледію!...
Ти друже не знаєшъ,
Що то серце хотъ маленьке —
А світъ підбиває,
Цілий цей світъ незмірений....
Така Божя воля!
Не Богъ — серце орудує
Усевъ нашовъ долевъ;
А де розумъ хоче вершить,
Пропавъ єсь на віки!....
Серце першимъ, серце старшимъ
Паномъ чоловіка! —
Уже зорі погасають —
Ранокъ наступає,
Уставъ Марко изъ за стола
Домівъ ся збирає;
„А що мамо, хіба підемъ.“ —
„Посидь ще соколе!“
Просить теща — „Та ябъ сидівъ —
Такъ робота въ поли
Паніматко! — теперъ весна!“
„Нічо, нічо сину,
Й я такъ люблю! — отъ господарь!
Но де Катерина,

Де вна ділаєсь?! — „Лишіть нене,
Може пішла спати,
Протомилаєсь! — лишіть єї!“
„Золотий мій затью!
Якъ жалує свою рибку!....
Розумний тай годі! — —
Та якъ кажешъ мій соколе:
Остає при згоді?
На Пречисту? — „На пречисту;
Що слово то слово!“
„Нічо синку!“ — „Добранічъ же!“ —
„Идіте здорови,
Та приходіть до насъ сь часта —
Аби обізнатись
Зъ Катрусечковъ! чи якъ кажешъ?“
„За то вже не знаю
Паніматко; теперъ весна —
Чи намъ часу стане. —
Да я буду приходити. —
Ходімъ!“ Попращались —
Марко пішовъ. — А Орлиха
Гуля по господі,
Та ажъ свиче, така рада!
„Господарь тай годі!“ —

И оттакі часомъ люде
Бувають на світі!

У нихъ срібло, у нихъ злото
Усе що ся світить,
Якъ въ тихъ дітей нерозумнихъ !
А такі щасливі
Въ широкому сему світі!
Таки своє мливо
Молотимуть, сіятимуть
До самого гробу,
А ще може и въ грібъ возьмуть !
— Господаръ тай годі ! —
Лишъ та Катра безталанна
Не ликує зъ мамовъ,
Лежить собі у кімнаті —
Умита злѣзами
— „Колись прийду !..... нема коли!“ —
Вінъ мене не любить ! —
Боже Боже ! себе й мене
Вінъ марне загубить !...
Такъ : не любить ! я виділа !...
Чогожъ бо я плачу,
Коли ми ще не вінчані ?...
О — єго побачить
Гірше шлюбу ... що то шлюби ? —
Що буде те й буде —
Я безъ него жить не можу !...
Чомужъ вінъ не любить ?...

III.

Сяють зорі — місяць оре —
Люде спочивають,
Середъ шатра циганського
Вогникъ погорає,
То палахне то потахне!
А дівка циганка
Сидить собі підпершися. —
А дежъ гордий Марко,
Що то личко не цілює
Та ті чорні коси
Не росплете, не граєтця
Якъ бувало доси? —
Нема Марка, заручений!
Десь у свої рибки
Сю темную нічъ ночує!...
И циганка швидко
Втерла слёзи — бо хтось иде! —
Хіба кучерявий
Єі Марко? Ні не Марко —
Не доля кохана!.....

— „Чи спишъ душко циганочко? —
Втвори сизокрила!

Побила мня на сімъ світі

Лихая година

Та нещастна!...“

„А тижъ відки? —““

„Та я зза Кидриня!.. —“

„Тамъ де вдова Соколиха

Посватала сина

Зъ багачкою? —““

„Сежъ я сама —

Самая голубко!....

А вінъ мене не кохає,

Вінъ мене не любить

Вінъ не любить мене сиза —

Я се добре знаю!....

А я ёго вірне люблю,

Гину пропадаю,

За невірнимъ!.. Боже Боже...

О Боже нашъ Боже,

Ти самъ знаєшъ що безъ нёго

Я жити не можу....

Ні, не можу я такъ жити!....

Чомужъ вінъ не любить? —

Чи я вь світі не хороша,

Чи чувъ черезъ люди

Недобрую яку славу?.....

Ні, моя ти зоре,

Я не хочу щобъ вінъ любивъ

Лишъ най заговорить,

Яке слово до вподоби!.....
Лишъ най хоть подурить
Що мня любить.. я повірю!...
Чожъ ти такъ похмуро
Подивилася на мене? —
Може й ти любила!
Тожъ вірь мені моя пташко —
Повірь сизокрила
Якъ то болить!..... може тебе
Отакъ не боліло?.....
Циганочко! Циганочко,
Чи не знаєшь зілля,
Щобъ вінъ любивъ, мене одну!
Що хочешъ даю ти,
Лишъ зроби такъ аби любивъ!..
Або дай отрути
Напитися нехай гину!
Я не можу жити!...
„„Цить сердечко, цить рибочко
Щось будемъ робити,
Аби єго прибократи —
И я таке знаю!
Я ще, й гірше въ світі знаю...
Не те: некохає,
А кохає, тя покине!...
О моя ти зоре —
Ти ще цего не зазнала.....
Да щобъ и ніколи

Не зазнала цього горя....
 А я ёго знаю!
 Минуло ся!... Коли хочешъ,
 Я тебе нараю:
 Ось на тобі цю пляшчинку:
 Дай це у напою
 Ёму випить по шлюбови —
 Відъ разу загоїть
 Твое горе моя зоре....
 Полюбить відъ разу!....
 Та не забудь моя пташко
 Що це тобі кажу:
 По шлюбови у напиту! —“
 „Нічо моя кришко.“ —
 Заплатила — вийшла зъ шатра —
 А циганка нишкомъ
 Засміялась ажъ зайшла ся!
 И горячі слёзи
 Посипались зъ очей чорнихъ...
 „Боже, Боже, Боже...
 Боже, Боже!...“ якъ стояла —
 Такъ упала въ спузю! —
 А Катруся — вертаючи —
 По зеленімъ лузі
 Чобана си виспівує:
 Ой у поли у гаю
 Чобанъ хлопцівъ корняє:
 Гой ви хлопці молодці,

Скажіть моїй дівочці,
Нехай мене не любить
Марне літа не губить.
А дівчина учула,
До ворожки майнула :
Що бабусю робити
Лишивъ Чобанъ любити? —
Ой на доню коріня
Съ підъ білого каміня,
Та звари го у пиві
Всему світу на диво!
Стався корінь варити,
Стався Чобанъ журити,
А ще корінь не вкїпівъ,
А вже Чобанъ прилетівъ
До дівчини душки —
У білі подушки!

IV.

Після Пречистої въ неділю,
 Да після першої злягъ миръ :
 У Орлихи вдови весілля !
 Сутки, гостинець, хата, двіръ,
 Набито народу — ажъ тнетця !
 А у малёваній світлиці
 Позолочена молода
 Поза кидровими столами
 Сидить собі міжъ дружечками
 Якъ тая тихая вода,
 Гордого князя дожидає !
 А тутъ наразъ якъ не заграють
 Їго музики въ воротахъ !
 И молодий якъ райский птахъ
 Своімъ буланімъ въ сріблі-злоті
 Перелетівъ нові ворота —
 Боярівъ півъ сотця за нимъ !
 Стрільба гукнула, звівся димъ
 А доки браття ще успіли —
 Уже й въ світлицю улетіли,
 И молодий якъ той сокіль
 Коло Катрусечки вже й сівъ,

Тай цьмокъ въ личко тото рожеве!
А самъ охичъ, а самъ веселий
Ажъ самъ дивуєтця! —

„Брати!

А много прийде заплатить
Вамъ за сестру — мою царицю?“

„По келену, по порошницяхъ!“

Крикнули браття! —

„Прибивай!“

„Ні не б'ємо ще! ще додай

Двісті червенцівъ! —“

„Триста буде!“

А вна якъ той листокъ на груди

Їму и впала!....

„Марку мій!....“

Марку — життя мое єдине!...

Що я наплакалась..... и нині.....

Я думала..... о друже мій

Прости мині — я вже не буду!....

Марку, о Марку, ти вже любишь,

Ти любишь вже мене?... а я

Я думала що ти не любишь!...

И зновъ прилипла му на грудяхъ —

„О доле щасная моя!

Боже ти мій, раю ти мій —

Я зъ щастя загину!....

Марочку мій життя мое —

Ану мій ти милий

Сёго мідку солодкого

Що я наточила!

„Для чогобъ ні серце моє? —

Здоровъ моя мила,

Здоровъ серце! — будемъ жити

Во вікъ безъ розлуки!

Я вже забувъ давну — пиху!

Дай сердечко руку —

Щей ті губки!.... здоровъ мила!

На наше кохання!.....

Видишь рибко якъ я випивъ? —

Ні каплі нестало

У пугари! — який добрий!...

Щобъ наші пробутки

Такі добрі та солодкі!...“

„Нене де ви? — Люде! —

Якъ посинівъ... Марку що ти? —

Ратуй душко — гину....

Охъ якъ пече у сердечка!...

Якъ горячовъ шиновъ

Жже душко мя!!!...“

„Умеръ умеръ!

Марку за що... Марку!...“

Підъ вікномъ хтось зареготавсь:

„За бідну циганку!....“

Кохайтесь пани браття

Съ кимъ серденьку воля,

Лишъ съ циганковъ не кохайтесь
Єдині ніколи
Бо циганка вміє кохать —
А виинить не вміє!
У їй серце не то сонце
Що на весні гріє,
А залізо въ грани гріте —
Спече тя небоже!
Може думаешь відсунутця?
Не можешъ не можешъ!...
Якъ до шини гарячої
Прикинешъ — загинешъ!
Браття мої войськовії....
Братіки єдині! —

ЕПИЛОГЪ.

Зеленіє на цвинтари
 Висока могила,
 А кого въ ню поховали
 Кого вна покрила?
 Прецишного того Марка! —
 Така ёго доля.

А та моя Катрусечка,
 Та моя небога,
 Тото дитя безталанне
 Съ чаркою ся грає!

„А такъ мамо, що вінъ любить?
 Вінъ мене кохає.

Мій Марочко! О — вінъ любить!....

Внесіть міні меду!

Внесіть, внесіть!...“

„На що доню?“

„Внесіть, міні треба —“

Циганочка такъ казала!

„Я ёго напою,

Вінъ полюбить мене мамо —

Все лихо загоїть! —

А такъ мамо — вінъ полюбить?

О вінъ мня кохає!....“

А підъ пишновъ жеребиновъ
 Въ зеленому гаю
 Сидить собі циганочка
 Плете чорні коси!
 То засмієсь ажъ зайдетця —
 То зновъ заголосить
 „Жже душко ма! — Умеръ умеръ! —
 Марку за що!.... Марку! — —“
 А підъ стіновъ засміялось:
 „За бідну циганку! —“

Р.З.

ПОХИБКИ ДРУКАРСЬКИ.

- Стор. 57. Місто нужденька обдерта має стояти:
 Гарно поклонитись
 Немає, чого би треба.
 Стор. 66. Місто хаточку (стр. 9) має стояти:
 хатиночку.

